

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Nr. 5998/09.09.2026

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii învățământului preuniversitar nr.198/2023, "Legea Iubirii I" (b477/01.09.2026)

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii învățământului preuniversitar nr.198/2023, "Legea Iubirii I" (b477/01.09.2026)*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 9.09.2026, desfășurată online, conform prevederilor art. 30 alin. (1) din Regulamentul de organizare și funcționare, avizează **FAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarele **observații**:

- propunerea legislativă necesită modificări și completări substanțiale pentru asigurarea coerenței juridice, instituționale și financiare a reglementării, impunându-se, în acest sens:
 - clarificarea raporturilor instituționale dintre Centrul Național pentru Educație Incluzivă (CNEI), Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE) și Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională (CMBRAE) și unitățile de învățământ, în ceea ce privește

- înființarea, normarea, finanțarea și ocuparea posturilor de profesor-consilier școlar și profesor-logoped;
- definirea statutului juridic, profesional și salarial al asistentului didactic pentru sprijin educațional, precum și stabilirea condițiilor de ocupare a postului, a atribuțiilor și a responsabilităților acestuia;
 - clarificarea statutului însoțitorului permanent de specialitate și delimitarea atribuțiilor acestuia față de cele ale asistentului personal, facilitatorului și personalului didactic de sprijin, deja prevăzute de legislația în vigoare;
 - corelarea terminologiei utilizate în propunerea legislativă cu cea consacrată în Legea nr. 198/2023, în special în ceea ce privește planul educațional personalizat, nivelurile de sprijin și serviciile educaționale destinate beneficiarilor cu cerințe educaționale speciale (CES);
 - reglementarea distinctă a evaluării psihopedagogice interne, astfel încât aceasta să fie clar delimitată de evaluarea medicală, evaluarea psihologică și evaluarea complexă realizată de structurile competente;
 - fundamentarea financiară riguroasă a măsurilor propuse, prin estimarea numărului de posturi suplimentare necesare și a costurilor aferente salarizării, formării profesionale, dotării și infrastructurii;
 - stabilirea unor norme tranzitorii privind înființarea și ocuparea noilor posturi, precum și implementarea etapizată a măsurilor propuse;
 - precizarea faptului că formarea continuă obligatorie se realizează în cadrul timpului de muncă, fără transferarea costurilor aferente asupra personalului didactic;
 - corelarea dispozițiilor referitoare la profesorii-consilieri școlari și profesorii-logopezi cu toate celelalte prevederi incidente din Legea nr. 198/2023 și din legislația subsecventă.
- există o confuzie de terminologie între asistentul personal, însoțitor și facilitator, care par a fi aceeași persoană, dar dacă ne raportăm la utilizarea acelorași termeni în legislația în vigoare, aceștia au funcții și atribuții foarte diferite. Este necesară, așadar, clarificarea termenilor unul față de celălalt, precum și a fiecărui termen în parte, în raport cu sensul și atribuțiile care îi sunt conferite de legislația în vigoare;
 - este necesară reglementarea rolului și a normei profesorului itinerant și de sprijin, acesta fiind un specialist foarte important pentru copiii cu dizabilități. Astfel, la art. 207, propunerea legislativă modifică doar alin. (9) și (10) - care se referă la norma profesorului-consilier școlar și a profesorului-logoped, propunându-se reducerea numărului de elevi de la 500 la 250 de elevi -, dar nu atinge deloc alin. (4) lit. i),

care reglementează norma profesorului itinerant și de sprijin, normă lăsată în continuare la discreția unei „*metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației*”, fără niciun plafon numeric fixat prin lege. Practic, se identifică în mod corect problema supraîncărcării specialiștilor, respectiv situația în care un specialist are în responsabilitate 500–800 de copii, ceea ce blochează intervenția timpurie. Cu toate acestea, soluția legislativă întărește rolul specialistului care realizează screeningul și orientarea pentru toți elevii, nicidecum rolul specialistului care oferă sprijin didactic zilnic elevilor deja identificați cu cerințe educaționale speciale (CES). De fapt, se face o confuzie cu privire la atribuțiile specialiștilor, nefiind suficient de clar delimitat cine are rolul de identificare și orientare și cine are rolul de sprijin. De asemenea, nu este reglementată în mod concret norma profesorului itinerant și de sprijin;

- este necesar ca sarcina asigurării însoțitorului permanent/facilitatorului să nu mai revină părintelui, ci să fie transferată unității de învățământ;
- în ceea ce privește art. 69 alin. (18), referitor la însoțitorul permanent, propunerea legislativă prevede: „*Beneficiarii primari cu cerințe educaționale speciale pentru care, în urma evaluării complexe, s-a stabilit necesitatea unui sprijin permanent pentru accesul și participarea la mediul educațional, beneficiază de un însoțitor permanent de specialitate, care asigură suport pentru autonomie personală, comunicare, mobilitate, autoreglare comportamentală și participare deplină la activitățile școlare și extracurriculare.*” Propunerea legislativă nu stabilește, din nou, cui îi revine sarcina suportării costurilor aferente însoțitorului și considerăm că fie este vorba despre o omisiune, fie, din nou, această cheltuială este lăsată în sarcina părinților. Menționăm că este necesară delimitarea rolului însoțitorului de cel al asistentului personal și eliminarea confuziei dintre atribuțiile acestora atunci când copilul este încadrat într-un grad de handicap care presupune existența unui asistent personal;
- pentru copiii cu grad de handicap grav care beneficiază de asistent personal, părinții/reprezentantul legal asigură în mod obligatoriu facilitatorul, astfel cum este menționat la art. 64 alin. (4) din Ordinul nr. 1985/1305/5805/2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale. Așadar, în prezent, această obligație revine părintelui în temeiul legislației secundare, însă se solicită transferarea responsabilității financiare către unitatea de

învățăământ. Facilitatorul menționat la art. 64 alin. (2) în ordinul mai sus invocat „poate fi unul dintre părinți, asistentul personal, pentru copiii cu grad de handicap grav, o persoană numită de părinți față de care copilul are dezvoltată o relație de atașament sau un specialist recomandat de părinți/reprezentantul legal” [art. 63 alin. (2) lit. d)]. În acest context, întreaga reglementare referitoare la însoțitor trebuie regândită, inclusiv din perspectiva delimitării clare a atribuțiilor și responsabilităților acestuia față de cele ale asistentului personal și ale facilitatorului. În realitate, în prezent, atunci când părintele nu dispune de resurse financiare, acesta ajunge să realizeze personal această activitate, fără a fi calificat în acest sens, sau copilul nu este primit la școală;

- în privința modificării art. 67 alin. (9), trebuie clarificat cui îi revine sarcina finanțării bazei materiale, respectiv a dotărilor și echipamentelor care ar putea fi prevăzute în standarde;
- referitor la art. 67 alin. (11¹), facem precizarea că evaluările Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională trebuie recunoscute, având în vedere faptul că această instituție dispune de specialiști în evaluare și că nu este justificată evaluarea repetată a unui copil atunci când acesta a trecut deja printr-un astfel de proces și beneficiază inclusiv de un plan de recuperare. Considerăm că este excesivă și nejustificată supunerea repetată a copilului unor proceduri de evaluare atunci când situația acestuia a fost deja evaluată de specialiști, iar copilul beneficiază de un plan de recuperare/intervenție. Este necesară modificarea dispozițiilor astfel încât să fie evitată supunerea abuzivă a copilului la evaluări repetate, în situațiile în care acestea nu sunt justificate de o modificare a situației copilului sau de necesitatea unei reevaluări;
- referitor la art. 188 alin. (12), este necesar să se precizeze cui îi revine sarcina realizării programelor de formare continuă obligatorii și gratuite destinate personalului didactic din învățământul preuniversitar și care este bugetul din care urmează să fie finanțate aceste activități de formare;
- la art. I pct. 6, condiționarea încadrării unui asistent didactic de existența a 2–4 beneficiari în aceeași clasă/grupă poate exclude copilul care necesită sprijin intensiv, dar este singurul aflat în această situație. Este necesară reglementarea expresă a posibilității asigurării asistentului didactic și pentru un singur beneficiar, atunci când nevoile individuale evaluate justifică măsura. Constituirea claselor nu trebuie determinată de necesitatea atingerii unui prag numeric pentru finanțarea sprijinului;

- la art. I pct. 5 și 7, este necesară precizarea procedurilor de informare și implicare a părinților sau reprezentanților legali, precum și de ascultare a copilului, potrivit vârstei și maturității sale. Trebuie clarificate condițiile de exprimare a acordului pentru evaluările de specialitate, comunicarea rezultatelor și posibilitatea solicitării unei reevaluări ori contestării măsurilor de orientare. Evaluarea internă trebuie delimitată de diagnosticul medical și de evaluările pentru care sunt necesare competențe profesionale distincte;
- se impune introducerea unor garanții explicite privind confidențialitatea evaluărilor și accesul limitat la datele copilului. Sesiunile de informare prevăzute la art. I pct. 8 trebuie organizate fără divulgarea diagnosticului, a rezultatelor evaluării sau a situației individuale a copiilor către ceilalți părinți ori elevi;
- pentru asistentul didactic și însoțitorul permanent de specialitate trebuie precizate condițiile de calificare, atribuțiile, angajatorul, finanțarea și raporturile cu celelalte categorii de personal de sprijin. Se recomandă prevederea expresă că accesul și participarea copilului la educație nu pot fi condiționate de angajarea ori plata unui însoțitor de către familie sau de prezența permanentă a părintelui la școală;
- formularea „*pentru fiecare unitate [...] sau pentru un număr de maximum 250 de beneficiari primari*”, de la art. I pct. 1, necesită corelare cu normele propuse la pct. 10, astfel încât plafonul să fie aplicat unitar. Reglementarea trebuie să asigure accesul efectiv inclusiv în structurile școlare arondate, în mediul rural și în comunitățile izolate, precum și să clarifice includerea antepreșcolarilor în normarea serviciilor;
- este necesară completarea fundamentării cu estimarea necesarului de personal și a costurilor, identificarea responsabilităților de finanțare și stabilirea unor termene pentru adoptarea normelor, recrutarea personalului și asigurarea dotărilor. Formarea obligatorie a cadrelor didactice trebuie să fie efectiv gratuită și accesibilă, cu precizarea duratei, periodicității și a modului de includere în timpul de muncă. Calendarul pregătitor trebuie corelat cu intrarea în vigoare la 1 septembrie 2027, pentru a preveni aplicarea inegală a drepturilor în funcție de resursele școlii sau ale comunității.

p. Președinte,
Sterică FUDULEA